

NOI, AI și LECTOMENIADA

(NOI, CITITORI GENUINI, și AI)

Cercul de lectură ÎN-SEMNĂRI

Larisa Maria Gîdei,

Ovidiu Toader Bondoc

Tudor Andrei Tirănescu,

profesor coordonator, Mariana Stoica

Colegiul Economic „Emanuil Gojdu” Hunedoara

JURNAL DE BORD

(după cum ați observat, NOI suntem Inteligența, naturală, conexiunile, sinapsele sunt ale noastre, însă am împrumutat de la ChatGPT etapele creării proiectului nostru; titlul și subtitlul le explicăm la sfârșit)

I – CREATING PLAN: Așa cum ne stă bine, în zilele – a se citi, mai ales, nopțile – din ultima săptămână din vacanța de iarnă, am pus la cale călătoria noastră spre Lecturiadă. Firma noastră de turism literar are parteneri pentru spațiile de desfășurare și premii: Biblioteca Municipală – bibliotecar, Lucia Tănase, Muzeul Castelul Corvinilor – director, Sorin Tincu, Primăria Hunedoara – primar, Dan Bobouțanu, Librăria „Luceafărul” – librar, Marian Radu Popa, firma de exercițiu de la Gojdu, prof. Kati Cernat – director, Raul Spătaru.

- i. 15 ianuarie – Mihai Eminescu
- ii. 1 – 28 februarie – CITEȘTE CU MINE! Un Nobel pentru omenie!
- iii. 4 februarie – ZICI
- iv. 1-10 martie – Mărțișoare-Cărțișoare
- v. 21 martie – Ziua Internațională a Poeziei
- vi. 2 aprilie – Ziua Internațională a Lecturii pentru Copii și Adolescenți
- vii. 23 aprilie – Ziua Internațională a Cărții și a Drepturilor de Autor, Ziua Națională a Bibliotecarului
- viii. 15 iunie -15 iulie – Eu, tu și AI (Noi, AI și LECTOMANIADA)

II – SKETCHING IT OUT

Eminescu, OMUL deplin al culturii române, de Ziua Culturii Naționale, trebuie să fie celebrat, i-am obișnuit pe hunedoreni ca de 15 ianuarie să realizăm mereu ceva deosebit, preferabil inedit. Ne-am oprit la *Eminescu – poet universal* și am cercetat/discutat/disputat/selectat, cu și fără AI, versuri din *Luceafărul*, în română, engleză, franceză și germană (limbile străine pe care le știm sau ar trebui să le știm...).

III – MAKING THE FIRST DRAFT

Noapte, Castelul Corvinilor, rochii subțiri de domnițe, cămăși mai subțiri de cavaleri, căutat fereastră potrivită, căutat interior potrivit, -5°, dârdâit, muulte duble, răs, ciondăneli, îmbrăcat pe rând cu haine groase, iar duble, că „pot mai bine”, „da, domnule director, ne-au lăsat paznicii să intrăm, filmăm”, „nu se pronunță așa!”, „pune mantia pe celălalt umăr!”, „mă, tu știi sau nu germană?”, „mă calci pe rochie!”, „de ce nu l-ai pus pe silențios?” Clipul final a fost editat și în 15 ianuarie l-am celebrat pe Eminescu, OMUL deplin al culturii române, de Ziua Culturii Naționale.

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0cSaH4bz3LWpvHSxpGKGtzkr9ik8S5uAnPFk8Jsp6ta5aJ8a17BJPMCZ9Bmt48qsl>

IV – PREPARING THE CONTEXT

A... Ziua Internațională a Cititului Împreună ZICI2026
#citimîmpreunăromânia a avut ca îndemn Citim Împreună în lumea reală!
Cu bucurie și emoții, MATILDA lui Roald Dahl i-a adus împreună pe elevii claselor a IV-a A și a VI-a A, aspiranți sau membri ai cercului de lectură ÎN-SEMĂNĂRI, care au petrecut o oră Citind Împreună cu glas tare și Discutând Împreună, cu volumele în față, offline! Dar ne-am lăudat online!

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0x3fppnHTXAZkeGRABUjMU1W6Vocr7QdqFJH9ED6YmDnhTnJYeBuhy29bXhyo84rQl>

B... CITEȘTE CU MINE! Un Nobel pentru Omenie!

Elevii au propus personaje pentru premiul Nobel pentru Omenie, iar cele mai multe propuneri le-a avut Fram, ursul polar. Seniorii cercului au participat activ și au postat pe padlet la toate secțiunile și pe facebook afișe, discurs de mulțumire, trailer, mărtișor. Propunerile de personaje au fost expuse în școală.

Proiectul nostru a fost o joacă de-a oamenii mari, care se informează despre concurs, care caută explicații și răspunsuri, care aleg cu responsabilitate argumentată, bazându-se pe lecturile „din toată viața” lor. Întrebările: Ce este premiul Nobel? Ce înțeleg prin omenie? Ce personaj din ultimele cărți citite ale unor autori români propun pentru premiul Nobel? au găsit răspunsuri, iar în săptămâna următoare au adus propunerile, ilustrate și argumentate cu fapte și valori dovedite, incluzând între candidaturi și personaje din literatura universală. În urma jurizării făcute de seniorii cerchiști, Hunedoara a propus juriului ANPRO pe Fram, cel mai omenos personaj din cărțile citite în cercul de lectură (sau în singurătatea lecturii alese cu sufletul ori „de mama”).

Discursul de motivare a nominalizării lui Fram la PREMIUL NOBEL pentru OMENIE, scris de Lorena Foca, a fost transpus în clip cu AI de Ovidiu. Discursul de mulțumire al lui Fram a fost conceput de Tudor, cenzurat de Larisa și de profa, digitalizat de Ovidiu și cenzurat iar de AI... A urmat realizarea diplomei, a trailerului (premiat!!!!) și a mărtișorului pentru Fram - bineînțeles, Apolodor -, postarea tuturor pe padletul concursului! Deoarece foarte puțini copii au pagină de facebook, feedbackul în urma premierii a fost primit la școală, a crescut numărul like-

urilor și al vizualizărilor! Discursul lui Fram și trailerul proiectului au avut 1.5K vizualizări în 3 zile. Elevii l-au apreciat la școală. Ne-am îndeplinit în mare măsură obiectivele: elevii au fost stimulați să participe la activități de multiliteratie, au utilizat creativ și asumat AI, au lucrat în echipă, după vârsta și puterile lor, au urmărit postările colegilor din țară, seniorii fiind membri activi în comunitatea lecturiștilor.

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid02zPrViHYFmR8JdE6EdY7bniRoQNVLjaE7nwgH9QJBKsMPRHQZQz6cpHra1wK7Qhl>

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0FxNL9aU6gBpkvLTAAtVkaEC8KRjpVAbmN3JwM67khsVAWPqVvKPRc4oCd5YqCTNfJl>

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid037NUf1AqFNmvEnqsS7jDf1Z1XiaDtpgR3TcFyhSSvHbs3YDeUyZXs4dbDwqsSazWVl>

<https://www.facebook.com/reel/2383681128800751>

V – POLISHING THE DETAILS

A...1-10 martie – Mărțișoare-Cărțișoare, le-am dat formă de scrisoare!

Lui Stanley, din *Tropice tâmpе*, nominalizat la Premiul Nobel pentru Omenie, i-au scris cei de a VI-a, cerându-i sfaturi. L-au invitat să vină împreună cu Florin Bican să-i ajute să rezolve probleme (mai mult sau mai puțin ficționale) din oraș. Ei s-au simțit alături de cei din VI E, despre care au aflat de la Alex Moldovan, în *Povestiri de citit pe sub bancă!* Le-au scris lor scrisorele, cu îndemnuri, sfaturi, ajutor! Pentru că Fram, ursul polar, a luat PREMIUL NOBEL pentru OMENIE, i-au scris și lui scrisorele, cu invitații-rugăminți! Elevii clasei a VIII-a au scris și au dăruit doamnelor profesoare câte un MĂRȚIȘOR-CĂRȚIȘOR, pentru când vă va fi DOR, în care au mulțumit pentru teoreme explicate de n ori, conjugări, BTW sau merți, experimente, atitudini și altitudini, cromatici, sacru și profan, rostogoliri, planuri înclinate în ecosisteme, pentru răbdare, ascultare și atenție! Profesoarei de română i-au scris ce carte dintre cele citite de-a lungul celor patru ani i-a impresionat și le-a schimbat gândul și faptele. Toți au creat BUCURIE!

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid02ACqfbQcE15jCttXfA7YnHNsKRcgSytDkVMgidG9xjqN4KJyQFEuDxzyjs6NNkecBl>

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0MHS6vN1PoViiT7km2jRXzDkh6oKdCsHb1W16kZjpst2okfD7g9oYnQdwcsvRWecTl>

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid02GYsseQ4icNfEKwXAPLf9KqWgc5duFUPnhDsZFrAyUGF7oMJ3MVbwzv2F3AeQd6HWl>

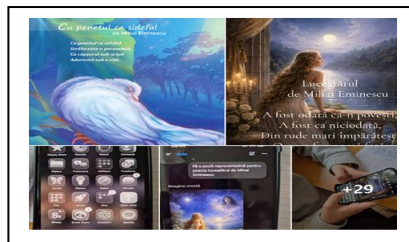
<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0ZG7qWJEhKU1gMUXaMerbGQG44AE2Ruq8HGZpW6ANWNY2kK3z59qmesuDPS9twa3Bl>

B... 21 martie – ZIUA INTERNAȚIONALĂ A POEZIEI în VIDEOPOEME

Pentru că doar poeziile cu rimă le plac celor mici, activitatea a fost o provocare privită cam dezaprobat, când a fost anunțată, dar s-a dovedit atractivă, interactivă, fructuoasă. Fiecare elev a ales versuri dintr-o poezie preferată, apoi a realizat un videopoem în care a îmbinat recitarea cu imagini, fotografii, ilustrații, secvențe video și muzică de fundal potrivite, oferind o interpretare personală a textului liric. Urmărind videopoemele, elevii au realizat clasificări, dar mai mult după prietenii, decât după valoare (unii au recunoscut cinsti!). Important este că au reușit să aleagă sau să creeze cu AI ilustrații/tablouri, precum și fond sonor potrivite versurilor alese, într-o atmosferă de-a dreptul efervescentă, ajutându-se reciproc sau cu spirit de echipă/de colegialitate. Cele mai dragi feedbackuri pentru videopoemele postate pe facebook le-au fost copiilor felicitările părinților și ale bunicilor, fericiți și mândri de cei mici, care au reușit să folosească telefonul la realizarea unor produse deosebite.

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid02x4sSZngpJPDS3tDQgiMtzaS56RV4X568igMCEdBEehvu6zgu4oER9A2v8XT9nXCXI>

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0B4e7d3fcmfixjX6mVAgawPfR8Qq79xfHwjwbiWEfsavKSfqrFfodRSBv958HQ3ZI>

C... 2 aprilie – Vine vacanța cu *Jocurile din spatele blocului* (Ziua Internațională a Lecturii pentru Copii și Adolescenți)

Fiind Săptămâna altfel și înainte de vacanța de primăvară, am citit „Jocurile din spatele blocului”, din volumul Adinei Popescu, „Vine vacanța cu trenul din Franța”, am povestit despre autoare și despre ce le-a amintit textul, apoi ne-am jucat „elasticele”, antrenând elevi mai mari sau profesori. Și cei mici, și cei mari au trăit (sau re-trăit) din tot sufletul bucuria copilăriei. Postarea de pe facebook a primit și aprecierea scriitoarei, ceea ce i-a impresionat mult pe copii. Iar cei de a VI-a au hotărât că următoarea carte de la cerc va fi a Adinei Popescu, așa că în mai au citit 8 povestiri de pe *Calea Moșilor*. În zilele următoare din Săptămâna altfel în curtea școlii a fost plin de copii care jucau elasticele sau rațele și vânătorii, spre supărarea celor mari, care nu aveau spațiu pentru fotbal!

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid02mKcGLQ47wBtQ8QBKx7VzmMRh7kmZ3TNGLkG7dhmHYvJZNUaGfBYCinQassnAPMrtI>

<https://www.facebook.com/reel/26374314322208315/>

<https://www.facebook.com/reel/2966781566987204/>

D... 23 aprilie – Târgul de personaje – ediția a II-a a activității de turism literar a cercului de lectură ÎN-SEMNĂRI, IDENTITĂȚI ÎN-SEMNATE SA, organizat de Ziua Internațională a Cărții și a Drepturilor de Autor și Ziua Națională a Bibliotecarului

Pe lângă scopul și obiectivele formale, didactice, ale unei astfel de activități, *târgul* nostru a creat o sărbătoare a lecturii care a implicat nu doar elevii, ci și profesorii din orarul claselor a VI-a, a VII-a și a VIII-a, care au intrat în jocul serios al *personajelor*, implicându-se în realizarea costumelor, în redactarea și cronometrarea prezentărilor, în arbitraj și în feedbackuri elogioase.

Bibliotecarele care au asistat au considerat că toți participanții merită premiați cu câte o carte. Iată lista personajelor prezentate la târg:

- Ada din „Războiul care mi-a salvat viața” de K. B. Bradley
- Tom Sawyer din „Aventurile lui Tom Sawyer” de Mark Twain
- Olguța din „Olguța și un bunic de milioane” de Alex Moldovan
- Victor din „Olguța și un bunic de milioane” de Alex Moldovan
- Harry Potter din „Harry Potter și piatră filosofală” de J. K. Rowling
- Dorothy din „Vrăjitorul din Oz” de L. F. Baum
- Carolina din „Anotimpul albinelor” de Lindsay Eagar
- Spongebob din „Aventuri marine trăsnete” de Stephen Hillenburg
- Pippa Fitz-Amobi din „Crima perfectă”, de Holly Jackson
- Posy din „Pași de balet” de Noel Streatfeild
- Raina din „Zâmbește” de Raina Telgemeier
- Rob din „Tigrul din pădure” de Kate DiCamil
- Adina din „8 povestiri de pe Calea Moșilor” de Adina Popescu
- Alec din „Clubul rataților” de Andrew Clements
- Larry din „Agatha Mystery ” de sir Steve Stevenson
- Alesia Muntean din „Povestiri de citit pe sub bancă” de Alex Moldovan
- Messi din „Messi” de Luca Caioli
- Nicolaus Miazănoapte din „N M și bătaia cu regele Coșmar”
- Parker din „Needucabilii” de Gordon Korman
- Naruto de Masashi Kishimoto
- Dee din „Aliații” de Allan Gratz
- Annie din „Portalul magic”, de Mary Pope Osborne
- Înălțimea Sa Marea Vrăjitoare din „Vrăjitoarele” de Roald Dahl
- Matilda din „Matilda” de Roald Dahl
- Magnus din „Magnus Chase și zeii din Asgard. Sabia verii” de Rick Riordan
- Greg din „Jurnalul unui puști” de Jeff Kinney
- Peter din „Pax” de Sara Pennypacker
- Fram din „Fram, ursul polar” de Cezar Petrescu
- Stanley din „Tropice tâmpete” de Florin Bican
- Bastian din „Poveste fără sfârșit” de Michael Ende
- Castel din „Fantomă” de Jason Reynolds
- Alice din „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll

<https://www.facebook.com/mariana.stoica.121/posts/pfbid0mxxbHhS72e5FZU98JhQAf8HmHrgHBJuB1YnRWmif8E1Bn2ULqgxUB9evLesyoDrGI>

VI – FINISHING PROJECT – Eu, tu și AI – 15 iunie – 15 iulie

În ultima săptămână de școală, cei de a VI-a au primit ca exercițiu/provocare să dezvăluie, anonim („...dar ne cunoașteți scrisul!” „...motiv serios să scrieți frumos!”) experiențele cu AI. Redăm fragmente din textele lor: „Am fost în criză de timp și ca să-mi pot lua germana din ghiozdan a trebuit să trec prin camera părinților. Atunci m-am furișat. Mă simțeam ca un ninja în plin fapt. Am intrat pe Gemini, am făcut poză la ce exercițiu aveam și i-am spus „-Rezolvă, te roooooog!”. Gemini mi-a dat rezolvarea. Nu am înțeles aproape nimic, așa că, m-am certat cu el.” „Am trimis și am așteptat. După 5 minute mi-a arătat imaginea: era pagina de caiet cu poezia, doar că, în partea de sus, peste cuvântul temă pusese o creangă cu floricele, așa că i-am spus: „Am zis o imagine, nu să-mi iei pagina de caiet și să o editezi. O imagine ilustrativă pentru poezie!”; „M-am gândit ce să fac și mă uitam pe telefonul meu când am observat ceva. AI-ul poate face multe chestii, deci ar putea să facă un rezumat la o carte. Așa că AI-ul mi-a făcut un rezumat greșit și mama m-a pus să citesc cartea toată, de data aceasta pe bune.”; „Fă-mi un rezumat detaliat al cărții... de aprox. o pagină. VEZI SĂ NU FIE COMENTARIU!!!!!!!!”; „De atunci, eu îmi fac singur tema la mate, deoarece ChatGPT e un AI chior și rezolvă ce vrea el.”; „Fix atunci, a venit fratele meu mai mare (el pârăște tot, dar eu nu am voie să-l pârăsc) și a strigat în gura mare:-MAMIII!!!! Amalia își face tema cu ChatGPT-ică!”

Experiențele lor cu AI sunt hazlii, dar mai mult negative, pentru că – amintesc din comentariile orale - „nu știm cum să-i cerem complet, complex, ceea ce dorim” și, mai ales, „nu sunt EU în acele răspunsuri”.

<https://www.facebook.com/share/p/1Suy98kN2p/>

VII – ADDING FINAL TOUCHES –

După îndemnurile (a se citi amenințările Larisei și ale profei), cele trei (digi)scrieri au fost finalizate și transpuse în limbaj digital (că doar e 15 iulie, ultima zi, încă nu e ora 24...).

https://www.youtube.com/watch?v=Q5E8Y_vqI0Q

https://youtu.be/_9ch-GYHMF?feature=shared

https://youtu.be/4QV_twMMHek?is=lj--jEBdTL2o_SXv

VIII – ONE LAST TWEAK – DIGIPROIECT – JURNAL DE BORD

Problema la ultimele retușuri a fost titlul digiproiectului nostru. Așa că întâi am apelat la AI. Prompt pentru Gemini: îmbină cuvintele omenie, carte și personaj într-un singur cuvânt

Omencartea – combină toate cele trei rădăcini.

Carteomena – sugerează un personaj al cărții definit prin omenie.

Omenicar – inspirat de „omenie” și „carte”, cu sens simbolic.

Personomenie – pune accent pe personaj și omenie.

Cartomen – scurt și ușor de reținut.

*Dacă este pentru un titlu sau un joc de cuvinte, aș recomanda *****Omencartea*****, deoarece include elemente din toate cele trei cuvinte într-o singură formă.*

Dacă dorești un cuvânt care să sune mai literar, mai modern sau mai poetic, pot crea alte variante.

(am uitat să-i mulțumim, dar nu ne-au mulțumit variantele, așa că ne-am dus la ChatGPT - se scrie cu literă mare că e substantiv propriu, devine persoană, zice Larisa, iar Ovidiu chiar l-a avut confident, prieten și reazem, cum va mărturisi în digiscriere).

Prompt: îmbină cuvintele omenie, carte, personaj, sine într-un singur cuvânt

Câteva răspunsuri generate:

Omencarte – sugerează legătura dintre omenie și carte.

Sinepersonaj – exprimă ideea că omul se regăsește pe sine în personaj.

Autocarte – cartea ca reflecție a sinelui.

Omensine – unește omenia cu identitatea personală.

Personomenie – personajul ca întruchipare a omeniei.

Nu ne-au mulțumit nici acestea și, după ce am citit iar regulamentul și am observat că trebuie să fie caractere palatino, privind pagina concursului s-a ivit și titlul nostru: NOI, AI și LECTOMENIADA. S-ar fi potrivit și *Lector in AI et fabula* - găsit cartea lui Eco la anticariat de curând! Dar supunem la vot ideea preluată din *Edificiul lecturii*, al lui Mircea Cărtărescu și înțelegem că suntem *cititori genuini* și pentru literatură, și pentru AI.

Se potrivește, însă, drept concluzie, o idee dată de ChatGPT:

*Dacă, însă, profesorul cere un cuvânt existent în limba română care să le cuprindă semantic pe toate, un răspuns potrivit ar fi **autocunoaștere**, deoarece omul își descoperă sinele prin cărți și personaje, dezvoltându-și omenia.* Deoarece asta am încercat prin toate activitățile noastre:

-să-l ducem pe *Eminescu universal* la Castelul Corvinilor, în anul Iancu de Hunedoara, pentru că cinstim poetul și locul unde ne-am născut și am crescut, suntem castelani hunedoreni;

-să alegem, dintre personaje, pe cele care reprezintă omenia, înțelegând că valorile acelea ne reprezintă sau sunt cele pe care vrem să le adoptăm;

-să utilizăm AI pentru a realiza discursuri, a cere costumații, apoi a reprezenta, în fața colegilor, personajele preferate/propuse pentru Nobel, într-un *târg al personajelor* – anul acesta costumațiile, postura, dicția au fost mai bune, emoțiile la fel de mari;

-să citim cu glas tare, împreună, dintr-o carte în care Matilda e exemplu pentru cei mici, domnișoara Honey, pentru cei mari;

-să dăruim bucurie: scrisorelele mărtișoare-cărțișoare au dovedit preferințe, au stârnit controverse, au creat echipe ad-hoc, de fapt, au creat **emoții**; și nu se uită ușor cum te-ai simțit într-un anumit context, cu anumiți oameni, datorită unor lecturi, unor autori;

-să intrăm în universul poeziei, îmbinând literă, imagine, glas și sunet, după modalitatea de înțelegere a fiecăruia, realizând, într-o atmosferă efervescentă, videopoeme de care să fim mândri;

-să cunoaștem alt scriitor contemporan, să-i dovedim că-i citim cărțile și să înțelegem că jocul este punte între noi, între generații, între epoci;

-să dezvăluim experiențele cu AI, pozitive, dar mai mult negative, pentru că rezumatele sunt prea seci, caracterizările nu urmează planul dat de profa și încă nu știm cum să-i cerem complet, complex, ceea ce dorim și... nu suntem **noi** în acele răspunsuri.

Și toate acestea pentru că cei mici sunt cititori genuini, iar cei mari nu au ajuns la lectură, la adicție (revenind la Cărtărescu). Pentru că ne creăm și ne redefinim identitatea, învățând mereu omenia.

Pentru că **noi** suntem, fără algoritm prestabilit, și **minte**, și **suflet**!